

le po deblu gori lezti, no. v tem jim je pa ravno gosenčni trak na poti. S takimi trakovi obrani se tudi lahko drevje, na katero se mislijo gosenice iz sosednih uže obžrtih dreves preseliti. Gosenice spusté se namreč, kader so eno drevo obžrle po lastni preji (nitki) na tla, in hitijo do sosednega drevesa, po kterega deblu hitro na-nj lezejo. Do traka pridejo, naprej pa ne, ker jim to kolomaz ali pa lim ne dopušča.

Pač se pa gosenice „mére“ s kolomazom ali tičjim limom omažejo, kar navadno uže zadostuje, da po tem na tleh poginejo. Vipavci, ne prezrite vsega tukaj priporočenega. kajti sicer Vam bode „mére“ ves sadje-rejski dohodek uničile.

Nekaj opazek o pridelovanji semena brez umetne oplodi.

Spisal K. Rambousek v Zborowu.

(Dalje.)

Če hočemo poizvedeti, katere lastnosti bi bile najboljše našemu semenu, da jim jih priredimo moramo natanko prevdariti vse razmere in ob enem slabe lastnosti domačega semena. S previdnim ravnanjem smo v stanu vse lastnosti semena primerno predrugačiti.

Rastline izrastle iz velicih zrnov pozneje cveto in zorijo, posebno če je bilo seme zgodaj in redko sejano. Zgodnja in redka setev pospešuje močno razrast ter močno razvijanje listja. Močno gnojenje pospešuje cvetenje, a rastline malo cvetó, tudi je ta nedostatek, da se možki in ženski cvet ne razvijata istočasno. Cvetje postane tudi bolno, zato so pa bujne rastline mnogo-krat nerodovitne. Iz teh vzrokov je neprimerno močno gnojenje slabo. Posebno je opozoriti, da je med močno in bujno rastlino velik razloček. Močna rastlina je krepka, z močno slamo ter ima potrebno veliko stebel. Listje je široko in dolgo, pa ne tolsto.

Obdelovanje semenskega žita naj ne bode nič bolje, kakor je pravilno obdelovanje žita sploh. Njiva, na koji hočemo dobro seme pride'ovati, naj bode toliko globoko preorana, kakor vsaka druga dobro orana njiva. Njiva, ki je tako natančno obdelana, kakor kak vrt, res daje lepo seme, ki tudi na navadni njivi še enkrat dá tako ali vsaj še precej enako žito, potem pa postane zopet žito kakor vsako drugo. Na nekaj je pa njivi, katero smo odločili za pridelovanje semena, vendar bolj gledati kot na družih njivah, to je, na pletev.

Gnojenje semenske njive naj bode enako gnojenji družih njiv. Popolnem zametovati je sveže gnojenje z hlevskim gnojem ali drugim dušičevem gnojem.

Ako želimo pridelati zgodaj zorečo žito, moramo potem vsako leto izbirati klase, ki so prvi cveteli ter njih zrna prva dozorela. Na ta način zamoremo dobiti žitove sorte, ki so za 8 do 16 dni zgodnejše.

Žetev na semenskih njivah je posebno skrbno izvršiti. Snope je skrbno domu pripraviti, ob solnčnem vremenu razgrnjene sušiti, ob dežju pa pustiti na kakem zračnem prostoru. Najlepše klase je takoj izbrati in posebej hraniti. Najpoznejše čez štiri tedne je mlatiti, omlatena zrna dobro osnažiti in pobrati.

Izmed zrnja so zopet težja zrna odbrati ter prihodnje leto zase vsejati. Tako nam potem toraj služijo te najlepša zrna, najlepših klasov kot seme za prihodnje leto. Tako ravnanje je vsako leto tako dolgo ponavljati, da zadobi seme stanovitne dobre lastnosti.

To ravnanje je se ve da dolgotrajno in kmetovalcu ni moč vedno tako dolgo čakati in skuša priti hitreje do cilja. In kako to? Pri žetvi izpade na skednju mnogo prezrelega žita iz klasja.

Ako to samo od sebe padlo žito ogledamo, najdemo, da so zrna lepa, dovršena in polna. Ako to izpadlo žito redno in dosledno vsako leto za seme porabimo, pridelovali bomo gotovo lepše žito, kakor je pa drugo splošno. Se ve da je tudi to zrnje pred setvijo še dobro očistiti ter, če mogoče, prebrati.

(Konec prihodnjič.)

Vabilo

častitim gospodom udom

odseka za konjerejo

c. kr. kmetijske družbe za Kranjsko

v občni zbor v Ljubljani

27. dné maja 1886.

(Zbirališče je v dvorani mestnega magistrata ob 3. uri popoldne.)

Dnevni red:

1. Ogovor prvosednika.
2. Poročilo odborovo.
3. Posamezni predlogi.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

29.

S Hvara na Krk.

(Konec.)

Kakor nikjer, kjer je morje zaprto, tako tudi na jadranskem morji ni stalnega vremena. Naličje suhe zemlje, ki opasuje jadransko morje, raznovrstno je. Tu so strme gore, veliki precepi, puste goličave, tam zaraščeni kraji; obala so zarobljena z zalivi, in morje je posejano z otoki, podnebje je južno tu pa tam, in vse to prouzročuje, da se v vzduhu vsak čas ravnotežje podira. Ob Dalmaciji po dnevu piha poznati maistral, ki se začinja med deveto in deseto uro, ter potihne navadno ob solnčnem zahodu. In kedar je maistral potihnil, potegne burin. Ta dva vetra se vrstita med seboj v gospodarstvu čez leto na jadranskem morju. A blaženi dobri burni se včasih pozimi sprevrže v drzovito burjo. Pa tudi po letu se ta ali uni kedaj pa kedaj iznejeveri. Sardelji lov je važen za Dalmacijo. Treba je, da je morje mirno. Ali če se burin iznejeveri ter zapiše kot burja, tedaj se ribič tožen vrača domov.

Pred nami se je naposled razgrnil oni čarobni zaliv, ki ga nazivajo „boka kotorska“. Šel sem na suho. Kotor ima do 2000 stanovnikov, in stoji sredi visokih golih hribov prav v kotu prečudnega zaliva. Ima gimnazijo in mornarsko šolo, pa živahno kupčijo s Črnogorci.

Zjutraj smo odrinili od suhega. Potnikov je bilo zopet manj. Vreme ni bilo posebno ugodno. Parobrod se je zibal. Nenavajen potnik se zastonj trudi, da bi trdno stal, vedno se opoteka, tudi želodec obhajajo sla-

bosti. Pred poludnevom se je morje nekoliko umirilo. Potnikov je zmanjkalo na palubi, menda se je jim dolgočasno zdelo gledati otoke in otočice, ki tako ljubko dičijo obalo dalmatinsko. Mene je zanimala črnogorska zemlja, uprl sem oči vá-njo in premišljeval mnogokaj. Premišljeval sem, koliko plemenitega junaštva je Bog podelil vsakemu Črnogorcu!

Naslednjega se je vreme zboljšalo, pluli smo naravnost proti Krfu. Na desno se je modrilo jadransko morje, a na levo se je črno risal albanski svet. Nekoliko velikih ladij smo ugledali z daleč, videlo se nam je, kakor da stojé nepremično. Kar je bilo odličnejih potnikov, zbrali so se na kasaru. Okolo enajste ure so se megle potegnile po nebesu, in dobre pol ure na to se je jelo solnce uže skrivati za goste oblake, ki so se drvili proti poludnevu. „Kako je to krasno“ — omenil sem kapitanu, in pokazal na nebes.

„Krasno, kaj pa da, vse to sluti na slabo vreme“, zavrne me. „Vi celinci se pač ne menite dosti za pojave na nebesu. Kedar se pridrvi nevihta, zaprete se v hišo, pa je. A mi mornarji, mi smo siroteji. Človek stoji na straži in gleda po nebesu, gleda oblake, gleda, kako piha veter in drugo tako, da se vé ravnati in varovati, kolikor je sploh mogoče“.

„Gospod kapitan, ali je res, da imajo oblaki posebna imena?“ oglasi se neka gospa.

„Brez zamere, gospa, jaz se ne brigam za imena oblakom, da so mi le po volji, pa sem vesel. Ta mladi gospod vam utegne postreči s tisto učeno navlako.“

„Da, tako je, gospa, oblaki imajo imena“ — povzamem besede jaz. „Angleški učenjak Howard je razdelil oblake na štiri vrste, in to po obliki, pa po višini, ki jo zavzemajo. On trdi, da razlika njih podob se bistveno ravná po njih postanku, pa po vsakratnih raznovrstnih lastnostih dotičnega ozračja. Ta imena so: Cirus, stratus, nimbus in cumulus“.

„Nekateri oblaki so mrežasti ali mrenasti. To so tisti oblaki, ki se najpopreje naredé na sinjem nebesu, navadno so zeló tenki in beli, včasih jako smešno poredeni, včasih so raztegnjeni, a včasih nakodrani kot volna. To so cirusi. Oni se v obče lahko spoznajo, ker so jim okrajci podsekani, obli, točno opredeljeni. — Oni oblaki pa, ki se vidijo kedaj pa kedaj po letu na dnu obzorja, kedar je solnce na zapadu, in so črni kot dim ter gosti, tisto so stratusi. Tako se nazivajo oni debeli črni oblaki, ki se vlečejo preko jadranskega morja, kedar zategne jug, zagrnejo nebes za par dni, in človek meni, da pojde dež, pa vendar ne gré. — Po letu pri nas dosti potov navstane oblak na vedrem nebesu, zdebélí se, zgostí, počrni, in dež imaš. Ti oblaki se nazivajo nimbusi. — Cumulusi ali kopasti oblaki imajo jako spremenljivo in različno podobo, površje jim je okroglató, barve se različne, po tem namreč kakor solnce stoji, tu temni in črni, tam beli kot sneg. Ti oblaki se pogostoma narejajo ob severno-vzhodnem vetru. Kedar jih ugledate, mislite si, da slutijo na dobro. — Oblaki imajo zadosti besnila v sebi, pa tudi zadosti lepote.“

„Ha, ta je lepa!“ — preseka besedo kapitan. „Jaz sem svoje dni videl povoljnih oblakov, ali lepih nikdar. Lepoto v oblakih more videti človek s suhega, ali ne mornar, mornar pravim, ki je izpostavljen vsem jadom, katere mu oni vsipajo na glavo. Vsak prevrača stvar na svojo stran. Jaz še nisem videl te blažene lepote na morju, o kateri se toliko govóri in piše, nisem je videl in skušal do sedaj, niti jo bodem odslej. Mili Bog, kaj se vse ljudem s suhega ne sanja! Nek pot sem naletel v zapadni Indiji na nemškega strokovnjaka, ki je bil prišel tje zgolj zato, da prouroči orkane. Živ krst ni želel, da vidi kaj takega, on pa je žaloval, tudi jezil se je, da se ni vzdignil ciklon zbog njega. Čenčal je, kako

zanimljiv mora biti tak pojav. Jaz se nisem nič protivil njegovemu mnenju, ali vendar me je mraz spreletaval, da se more zanimljivo imenovati nekaj, kar ubija na stotine ljudi, in osiromašuje mnoge rodovine. Čudite se lepoti na morju, kakor vam drago, jaz ne, mladi moj neizkušeni gospod!“

„Kakor se stvar obrne, tako je“ — odvrnem mu. „Ako bi prirodo gledali samo z ene strani, z Bogom veličanstvo. Ona bi se pokazala okrutno, grdo in nedostatno. Ali človek mora opazovati jo po mogočnosti vso, ker je posejana z lepoto, na kateri isto oko božje počiva od one daljne dobe, ko je Stvarnik to materijo napotil, da razvija vse one krasote, katere v njej počivajo.“

„Krf, Krf!“ zaklicali so nekateri potniki. Tako je bilo, zaznal se je Krf. Parobrod je bil namenjen samo do tje, toraj smo se morali izkrcati vsi potniki. Za večera sem se šetal po Krfu.

Govor gosp. poslanca Kluna

o ženitvanjskih oglasnicah v 61. seji državnega zbora dné 5. maja.

(Konec.)

Če bi bil pomislek, ki ga ima vlada, v resnici opravičen, misliti bi si morali, da imajo dosledno temu na Koroškem najmanj nezakonskih porodov na leto. Statistika nam pa ravno nasprotno kaže. Prav tako zapazil sem pri nas, da je bilo število nezakonskih otrok v dóbi 1850—1863., kedar je bilo prosto ženitovanje še omejeno, veliko manjše, kakor pa dvajset let pozneje, od leta 1873—1885., in da se je to število pri sicer enakem številu prebivalstva po nekaterih vaséh pomnožilo za dva, po drugih celó za osem procentov. Tako pa ni samo pri nas. Nekaj sličnega zapazil sem tudi v statistiki drugih deželá.

Ženitovanjska svoboda nikakor ni edini in nezmotljivi pripomoček, ki bi nezakonske porode oviral; pač pa ima mnogo več moči verska nravnost in živa trdna vera v narodu. (Prav res! na desni.)

Vlada razun teh navaja še druge pomislike, ki se opirajo na slučaj nezmožnosti dela, na opoviranje pri izdajanji oglasnic, na področje samoupravnih gosposk in na dolgotrajno pot instanc samih. Rad pripoznam, da Vam je mnogo takih pomislikov deloma opravičenih in da jih nikakor ne smemo spred oči spustiti. Mislim pa, da se jih zgolj zarad tega vendar ne smemo ogibati, ker se nam pri obravnavi taistih uže sedaj velike težave kažejo, katere bo premagati treba. Če bi se sploh tega načela poprijeli, da bi se vsakemu načrtu ognili, kjer bi le količkaj težav zaslutili, reči Vam moram, da bi marsikake koristne postave še zdaj ne imeli.

Zato mislim, da naj bi vlada vse dotične načrte postav, katere ji deželni zbori predlagajo za omejitev prostega zakona temeljito prevdarila, če je treba, v postavno-tehniškem oziru po svoje spremenila, kar bi si bilo v njih navskrižem, odpravila in konečno določno povedala, kaj da sama zahteva. Vlada sama najboljši pozná svojo moč, na razpolaganje so ji za napravo temeljite postave, katera bi se na vse kraje razprostrla, najboljše moči in pripomočki; ona bi toraj najlaglje izdala načrt postave, ki bi bila po želji prebivalstva, ob enem bi se pa ozirala tudi na vse njene pomislike. Dotični načrt naj bi se potem predložil tistim deželnim zborom, ki bi ga želeli, v nadrobno razpravo in sklepanje.

V imenu in na korist kmetskega prebivalstva, katerega imam čast zastopati, pri-